

Antti Tuomainen

De genezer

A.W. Bruna Fictie

1

Waar zou ik voor kiezen: de absolute zekerheid dat het allerergste was gebeurd, of deze van seconde tot seconde groter wordende angst? Een snelle ondergang of traag, knagend verval?

De kracht van de plotselinge zijwaartse beweging bracht me aan het wankelen; ik schrok op uit mijn afgedwaalde gedachten en keek op.

Geelzwarte vlammen sloegen uit het bestelbusje dat op de Sörnäisten Rantatie, de verkeersader die naar het oostelijke deel van het centrum van Helsinki voerde, tegen een pilaar van de voetgangersbrug was gebotst. Geen van de voorbijrijdende auto's minderde snelheid, laat staan dat ze stopten; in vliegende vaart wisselden ze van rijbaan om de brandende wagen met een zo groot mogelijke boog te omzeilen.

Dat deed ook de bus waar ik in zat.

Ik deed mijn anorak open, die doornat was van de regen, vond in het borstzakje een pakje papieren zakdoekjes, wist er met mijn stijve vingers eentje uit te peuteren en droogde daarmee mijn gezicht en mijn haar af. Het zakdoekje was binnen een tel doordrenkt. Ik frommelde het tot een prop en stak die in mijn zak. Ik schudde de waterdruppels van de zoom van mijn jas en haalde toen mijn mobieltje uit de zak van mijn jeans. Ik probeerde opnieuw Johanna te bellen.

Het nummer was nog steeds niet bereikbaar.

Als gevolg van een overstroming was de metrotunnel tussen de stations Sörnäinen en Keilaniemi gesperd. De trein was bij Kalasatama blijven staan, waar ik twintig minuten in de stromende regen op de bus had staan wachten.

De brandende auto verdween in de verte, en ik keek weer naar de nieuwsuitzending die via een beeldscherm op de met pantserglas versterigde chauffeurscabine werd uitgezonden. De zuidelijke delen

van Spanje en Italië waren nu officieel aan hun lot overgelaten. In Bangladesh, dat grotendeels in zee was afgezonken, was de pest uitgebroken; de ziekte dreigde zich nu over heel Azië te verspreiden. De ruzie tussen India en China over de waterreservoirs in de Himalaya was bezig uit te monden in een oorlog. Nu de Verenigde Staten de grens met Mexico hadden gesloten, reageerden de Mexicaanse drugskartels met raketten: Los Angeles en San Diego waren het doelwit. De bosbrand in het Amazonegebied kon maar niet bedwongen worden, zelfs niet nadat met behulp van explosieven nieuwe riviertakken waren gecreëerd om het vuur te isoleren.

Aantal oorlogen of gewapende conflicten op het grondgebied van de Europese Unie: dertien, de meeste daarvan langs de landsgrenzen.

Geschatte aantal vluchtelingen op mondiaal niveau als gevolg van klimaatveranderingen: 650 tot 680 miljoen mensen.

Dreigende pandemieën: H3N3, malaria, tuberculose, ebola, pest.

Luchtig item ter afsluiting: de zojuist gekroonde Miss Finland gelooft dat het in het voorjaar allemaal een stuk beter zal gaan.

Ik richtte mijn blik weer op de regen, die nu al meerdere maanden aanhield. Sinds begin september waren er bakken met water gevallen; slechts heel af en toe was het tussendoor droog geweest. Van de wijken die aan zee waren gelegen hadden in elk geval Jätkäsaari, Kalasatama, Ruoholahti, Herttoniemenranta en Marjaniemi herhaaldelijk onder water gestaan, en veel bewoners hadden uiteindelijk gecapituleerd en hun woningen in de steek gelaten.

Die woningen hadden niet lang leeggestaan. Zelfs beschimmeld, vochtig en deels onder water staand, vonden de honderdduizenden vluchtelingen die Finland waren binnengekomen ze nog steeds goed genoeg. 's Avonds werden de overstromde en van elektriciteit verstoken stadsdelen verlicht door talloze felle en hoog oplaaierende kamp- en kookvuren.

Op het plein bij het hoofdstation stapte ik uit. Via de Kaisaniemen Puisto was het weliswaar korter, maar ik besloot toch via de Kaivokatu te lopen. Er was niet genoeg politie op de been om zowel de straten als de parken te bewaken. In de buurt van het station was het altijd een hele klus om je door de mensenmassa's heen te wurmen. Overvallen door paniek probeerde iedereen de stad te verlaten en in volgepropte treinen en bussen naar het noorden af te rei-

zen, met hun hele hebben en houwen in een rugzak of een koffer gepakt.

Voor het stationsgebouw lagen roerloze figuren in slaapzakken gewikkeld te slapen onder afdakjes van plastic. Je kon onmogelijk weten of die mensen wachtten tot ze naar hun bestemming konden afreizen of dat ze daar woonden. Het felle schijnsel van de hoge schijnwerpers vermengde zich op oogniveau met uitlaatgassen en de gelige gloed van de lantaarnpalen, en met het heldere rood, blauw en groen van de neonreclames.

Het door brand halfverwoeste postkantoor stond als een grijs-zwart skelet tegenover het hoofdstation. Terwijl ik erlangs liep, probeerde ik opnieuw met Johanna te bellen.

Ik arriveerde bij het Sanoma-gebouw, het adres waar verschillende krantenredacties zijn gevestigd. Daar stond ik een kwartier in de rij voor de veiligheidscontrole; ik overhandigde mijn tas en mijn mobieltje, trok mijn jas en schoenen uit en deed mijn riem af, trok vervolgens alles weer aan en liep naar de receptie.

Ik verzocht de receptioniste Johanna's baas te bellen, die om een of andere reden mijn telefoontjes niet beantwoordde. Ik had de man een paar keer ontmoet en ging ervan uit dat hij zou opnemen als hij vanuit zijn eigen gebouw werd opgebeld, en dat hij mij m'n verhaal zou laten doen als hij zou horen wie ik was.

De receptioniste was een vrouw van een jaar of dertig met kille ogen, en te oordelen naar haar korte kapsel en de beheerste manier waarop ze zich bewoog, was ze bovendien een voormalige beroeps-soldate, die nu met een wapen op haar heup de fysieke onschendbaarheid van de enige overgebleven krant in het land bewaakte.

Ze keek me aan terwijl ze sprak. 'Een man genaamd Tapani Lehtinen... Ik heb zijn legitimatie gecontroleerd... Ja... Moment...'

De vrouw knikte naar me, met een hoofdbeweging die veel weg had van een hakkende bijl. 'Wat wilt u?'

'Ik krijg mijn vrouw niet te pakken. Johanna Lehtinen.'

2

Ik had min of meer per ongeluk mijn laatste gesprek met Johanna op de band opgenomen, en kende het inmiddels uit mijn hoofd:

‘Ik moet vanavond tot laat doorwerken,’ begon ze.

‘Hoe laat is laat?’

‘De hele nacht, waarschijnlijk.’

‘Op kantoor of elders?’

‘Elders. Ik ben al onderweg. Ik heb een fotograaf bij me. Maak je geen zorgen. We spreken met mensen, blijven in de buurt van mensen.’

Geroezemoes, autogeluiden, geroezemoes, een gedempt gedreun, en nog heel even wat geroezemoes.

‘Ben je er nog?’ vroeg Johanna.

‘Waar zou ik zo snel naartoe zijn gegaan, hier bij m’n bureau?’

Een pauze.

‘Ik ben trots op je,’ zei ze vervolgens. ‘Dat je gewoon doorgaat.’

‘Dat doe jij toch ook?’

‘Tja, waarschijnlijk heb je gelijk,’ zei ze, heel zachtjes ineens, bijna fluisterend.

‘Ik hou van je. Kom heelhuids thuis.’

‘Uiteraard,’ fluisterde ze, en ze sprak zo snel dat het één ketting van woorden leek. ‘We zien elkaar op z’n laatst morgenochtend. Ik hou van je.’

Geroezemoes. Gekraak. Een zachte klik. Stilte.

3

Hoofdredacteur Lassi Uutela leek een jaar of veertig te zijn; hij had een blauwgrijs stoppelbaardje en in zijn ogen een geïrriteerde blik die hij niet kon of niet wilde verbergen.

Lassi stond recht tegenover mij toen de deuren van de lift op de vierde verdieping opengingen. Hij ging gekleed in een zwart overhemd waar hij een dunne, grijze trui overheen droeg, een donkere jeans en sportschoenen. Hij hield zijn armen gekruist voor zijn borstkas; terwijl ik op hem afstapte, haalde hij ze overdreven moeizaam uit elkaar.

Lassi Uutela's minder positieve eigenschappen – afgunst jegens getalenteerde journalisten, een neiging zich aan verantwoordelijkheden te onttrekken, wrok en een niet-aflatend verlangen altijd gelijk te krijgen – waren mij natuurlijk uit Johanna's verhalen bekend. Haar opvattingen en die van Lassi over de taak van de journalistiek en de koers van de krant waren de afgelopen tijd steeds vaker met elkaar in botsing gekomen. De golven die daarbij werden veroorzaakt waren ook over de rand van ons huwelijksbootje geslagen.

We gaven elkaar snel een hand en stelden ons voor, hoewel we allebei natuurlijk wisten wie de ander was. Heel even had ik het gevoel in een slecht toneelstuk te acteren. Zodra hij mijn hand kon loslaten draaide Lassi zich om, en met een lichte aanraking van zijn vinger-top opende hij de deur. Ik volgde hem terwijl hij zijn benen nijdig voor zich uit schopte, alsof hij ontevreden was met hun voorwaartse beweging. We arriveerden aan het eind van een lange hal, op de hoek waarvan Lassi zijn eigen kamer had, van een paar vierkante meter.

Hij ging in een zwarte stoel met een hoge rugleuning aan zijn schrijftafel zitten en gebaarde, wederom met tegenzin, dat ik kon plaatsnemen in de enige voor bezoekers bestemde zitplaats in de kamer, een witte stoel met een kunststof zitting.

‘Ik dacht dat Johanna vandaag thuis zou werken,’ zei hij.

Ik schudde mijn hoofd. ‘Eerlijk gezegd hoopte ik dat ze hier was.’

Ditmaal was het Lassi’s beurt om met zijn hoofd te schudden, kort en ongeduldig.

‘De laatste keer dat ik haar gezien heb was tijdens de algemene redactievergadering gisteren. Die begint altijd om zes uur. We hebben doorgenomen waar iedereen mee bezig is en daarna zijn we allemaal onze eigen weg gegaan.’

‘Ik heb Johanna gisteravond om een uur of negen nog gesproken.’

‘Waar was ze toen?’ vroeg Lassi ongeïnteresseerd.

‘Ze was onderweg,’ zei ik, en na een korte pauze voegde ik er iets zachter aan toe: ‘... maar ik heb er niet aan gedacht te vragen waarheen.’

‘Oftewel, je hebt nu een etmaal niets van haar gehoord?’

Ik knikte en observeerde Lassi tegelijkertijd. De verveeld achterovergeleunde houding, de huichelachtige gezichtsuitdrukking en de pauzes die er tussen zijn woorden vielen onthulden wat hij in werkelijkheid dacht: dat ik bezig was zijn tijd te verspillen.

‘Wat?’ vroeg ik, alsof ik zijn lichaamstaal niet opmerkte of in elk geval niet begreep.

‘Ik vroeg me alleen af,’ begon hij, ‘... of dit al eens eerder is voorgekomen?’

‘Nee. Hoezo?’

Hij tuitte zijn lippen en trok zijn wenkbrauwen op, moeizaam, alsof ze een ton per stuk wogen en hij een medaille had verdiend omdat hij ze van hun plaats wist te bewegen. Hij zei: ‘Nee, gewoon. Vandaag de dag... Er gebeurt van alles.’

‘Met ons niet,’ zei ik. ‘Het is een lang verhaal, maar met ons gebeurt er niets.’

‘Natuurlijk niet,’ zei Lassi op een toon die aan oprechtheid te wensen overliet. Hij nam ook niet de moeite mij aan te kijken. ‘Natuurlijk niet.’

‘Waar gaat het artikel over waar ze aan werkt?’ vroeg ik.

Lassi gaf niet meteen antwoord, liet een pen op zijn hand balanceren en maakte wellicht ook in gedachten een afweging.

‘Dat artikel, waar ging dat over?’ vroeg ik opnieuw toen ik zag dat Lassi niet uit eigen beweging zou beginnen.

‘Dit is lachwekkend, en bovendien gaat het om vertrouwelijke in-

formatie, maar goed, het onderwerp van het artikel is ook lachwekkend,' zei hij. Hij plaatste zijn ellebogen op het bureau en keek mij nu schuin van onderen aan, alsof hij mijn reactie wilde peilen.

'Oké,' zei ik, en ik wachtte af.

'Over die Genezer.'

Het kan best zijn dat ik even schrok. Johanna had me over de Genezer verteld. Ze had de eerste e-mail meteen na de moord op dat gezin in Tapiola ontvangen. De Genezer, een pseudoniem alleen, eiste de verantwoording op. Hij deelde mee dat hij wraak nam namens de gewone mens, dat hij de laatste stem der waarheid was in een wereld die op de ondergang afstevende, de genezer van een zieke aardbol. Om die reden had hij de industrieel en diens gezin vermoord. En om die reden zou hij doorgaan met het vermoorden van diegenen wier handelen volgens hem had geleid tot de klimaatverandering die zich in hoog tempo had voltrokken.

Johanna had de politie op de hoogte gebracht, die een onderzoek had ingesteld en deed wat in haar vermogen lag. Inmiddels waren er nu negen directeuren en politici samen met hun hele gezin vermoord.

Ik slaakte een zucht. Lassi haalde zijn schouders op en leek tevreden met mijn reactie.

'Ik heb haar gezegd dat het zinloos is,' zei hij, en de subtiele triomfantelijkheid in zijn stem kon me niet ontgaan. 'Dat ze niets boven water zal weten te halen wat de politie niet al heeft ontdekt. En ons in rap tempo afnemende lezersbestand is daar ook niet in geïnteresseerd. Zo'n onderwerp is alleen maar deprimerend. De lezer weet ook zo wel dat alles naar de verdoemenis gaat.'

Ik wendde mijn blik af en keek naar het in duisternis gehulde water van de Töölönlahti. Ik wist dat er gebouwen op de oevers stonden, maar ik kon ze niet zien.

'Had Johanna dat artikel al afgerond?' vroeg ik nadat we lang genoeg naar onze eigen ademhaling hadden zitten luisteren.

Lassi leunde achterover in zijn stoel, drukte zijn hoofd tegen de neksteun en keek me met halfgeopende ogen aan, alsof ik me ergens ver weg aan de horizon bevond en niet aan de andere kant van zijn smalle bureau.

'Hoezo?'

'Johanna en ik houden altijd contact met elkaar,' legde ik uit. Het

was inmiddels duidelijk dat het Lassi allemaal een grote zorg zou zijn. Maar soms waren er nog andere redenen om dingen te herhalen, anders dan om iemand ergens van te overtuigen.

‘Niet de hele tijd, dat bedoel ik niet. Maar we sturen elkaar minstens om de paar uur een sms’je of een mailtje. Ook wanneer we niet echt iets te melden hebben. Vaak niet meer dan twee, drie woorden. Iets grappigs, soms iets liefs. Dat is een gewoonte van ons.’ De laatste zin had ik met opzet nadrukkelijk uitgesproken. Lassi luisterde met zijn hoofd nog steeds achterover, uitdrukkingloos, en zonder ook maar de geringste belangstelling, voor zover ik kon vaststellen.

‘En nu heb ik al een etmaal niets van haar vernomen,’ ging ik verder, en ik realiseerde me dat ik mijn woorden op het raam richtte, op mijn eigen spiegelbeeld dat daarin werd weerkaatst. ‘Dat is nog nooit voorgekomen in de tien jaar die we nu samen zijn.’

Ik laste een korte pauze in voordat ik een van de grootste clichés van stal haalde die ik kende, maar dat kon me niets schelen: ‘Ik ben ervan overtuigd dat er iets gebeurd is.’

‘Dat er iets gebeurd is?’ zei Lassi na wederom een korte stilte; ik begon eraan gewend te raken. Dat soort pauzes had maar één doel: de bodem onder de vraag van je gesprekspartner weggraven en alles wat de ander zei, dom en zinloos laten klinken.

‘Inderdaad,’ antwoordde ik droog.

Lassi zei een tijdlang niets. Vervolgens leunde hij voorover; hij wachtte nog even en zei toen: ‘Laten we daar dan eens van uitgaan. Wat denk je nu te gaan doen?’

Ik hoefde niet te doen alsof ik lang nadacht maar zei meteen: ‘Het heeft geen zin om haar als vermist op te geven. De politie kan er alleen maar een notitie van maken. Verdwijning nummer 5021.’

‘Klopt,’ gaf Lassi toe. ‘En een etmaal is ook niet zo verschrikkelijk lang.’

Ik hief mijn hand op, als om met name dié constatering ook fysiek van de hand te wijzen.

‘Zoals ik al zei staan we altijd met elkaar in contact. Voor ons is een etmaal wel heel lang.’

Lassi deed geen moeite zijn ergernis al te goed te verbergen. Zijn stem werd luider en klonk nog killer en gespannener dan voorheen, en hij sprak nu ook sneller: ‘We hebben journalisten die soms

een week onderweg zijn. Vervolgens komen ze terug en hebben ze een artikel. Zo gaat dat nu eenmaal.'

'Is Johanna ooit een week onderweg zonder daar gewag van te maken?'

Lassi hield mij in zijn blik gevangen, trommelde met zijn vingers op de leuning van de stoel, tuitte zijn lippen.

'Toegegeven, nee.'

'Het is simpelweg niet Johanna's gewoonte,' zei ik.

Lassi's hele lichaam gaf nu uitdrukking aan zijn ongeduld. Hij schoof heen en weer in zijn stoel en sprak snel, alsof hij haast had en duidelijk wilde maken dat zijn visie de juiste was: 'Tapani, we proberen hier een krant te maken. Inkomsten uit advertenties hebben we zo goed als niet, en als vuistregel geldt dat niemand ook maar érgens in geïnteresseerd is. Behalve natuurlijk in seks en porno, en in schandalen en onthullingen die met seks en porno te maken hebben. Met de krant van gisteren haalden we voor het eerst in lange tijd weer eens een topverkoop. En echt niet dankzij een diepgaande achtergrondreportage over de duizenden kernkoppen die zijn verdwenen, of een staaltje onderzoeksjournalistiek over de vraag hoe lang het kraanwater nog drinkbaar is – een halfuur nog, schat ik, maar dat terzijde. Onze *lead story* gisteren ging over een dierenseksvideo van een of andere zangeres. Dat is wat mensen willen, daar betalen ze geld voor.'

Hij slaakte een zucht en ging verder, met een stem die zo mogelijk nog gespannener en ongeduldiger klonk dan daarnet: 'En dan heb ik journalisten, mensen als Johanna bijvoorbeeld, die de waarheid willen vertellen. Zulke mensen vraag ik altijd: welke godvergeten waarheid? En daar kan niemand mij een fatsoenlijk antwoord op geven. Behalve natuurlijk dat mensen er recht op hebben de waarheid te vernemen. En dan vraag ik: willen ze dat dan? En vooral: willen ze daarvoor betalen, voor meer informatie?'

Toen ik er zeker van was dat Lassi klaar was met zijn verhaal, vroeg ik: 'En dus schrijven jullie nu over zangeressen die geen zangtalent hebben maar wel een drafpvaard?'

Lassi keek me opnieuw vanuit de verte aan, vanaf een plek waar-toe onnozele idioten als ik de toegang werd ontzegd.

'Nu proberen we alleen maar te overleven,' stelde hij droogjes vast.

We zaten een tijdje zwijgend tegenover elkaar. Toen opende Lassi zijn mond weer: ‘Mag ik iets vragen?’

Ik knikte.

‘Schrijf je nog steeds gedichten?’

Ik had het kunnen weten: Lassi kon de verleiding niet weerstaan. En zijn vraag bevatte ook meteen de kiem van de volgende vraag, die als doel had te bewijzen dat ik er helemaal naast zat, zowel wat Johanna betreft als al het andere. Wat zou het ook. Ik besloot Lassi de kans te geven de door hem gekozen lijn verder te trekken en antwoordde eerlijk: ‘Ja.’

‘Wanneer heb je voor het laatst iets gepubliceerd?’

Weer hoefde ik niet over het antwoord na te denken. ‘Vier jaar geleden.’

Verder stelde hij geen vragen; hij keek me met zijn roodomrande, zelfvoldane ogen aan alsof hij zojuist had aangetoond dat een van zijn door mij betwiste theorieën correct was gebleken. Ik wilde niet op het onderwerp doorgaan; dat zou tijdverspilling zijn geweest.

‘Waar is Johanna’s bureau?’ vroeg ik.

‘Hoezo?’

‘Ik wil daar even kijken.’

‘Normaal gesproken zou ik dat niet toestaan,’ zei Lassi, en het was duidelijk dat hij ook het laatste beetje interesse in de kwestie had verloren. Hij keek nonchalant langs me heen naar het open kantoor, waar hij op uitkeek door de glazen wand van zijn kamer. ‘Maar momenteel is er waarschijnlijk niets normaal, en de hele verdieping is leeg. Dus ga je gang.’

Ik stond op en bedankte hem, maar Lassi had zich al omgedraaid naar zijn beeldscherm en tikte daartegenaan, geconcentreerd, maar ook op zo’n manier dat je kon zien dat hij liever ergens anders was geweest.

Het was niet moeilijk Johanna’s bureau op te sporen in de grote open ruimte. Mijn eigen foto wees me de weg.

Het gaf me een bijzonder gevoel vanbinnen het kiekje van enige jaren geleden te zien en me voor te stellen hoe Johanna daarnaar zat te kijken. Zag ze dezelfde verandering in mijn ogen als ikzelf?

Ondanks de hoge stapels papieren was haar werkplek keurig opgeruimd. De laptop stond midden op het bureaublad, dichtgeklapt. Ik ging op de stoel zitten en keek om me heen. In de open ruimte

stonden een stuk of vijftien bureaus in de vorm van een klaverblad opgesteld. Elke werkplek bood zo plaats aan vier personen. Johanna's schrijftafel bevond zich aan de raamkant van zo'n klaverblad, en daarvandaan had je vrij zicht op de kamer van Lassi. Of liever gezegd op het stukje kamer tussen het plafond en één meter daaronder; kartonnen dozen die tegen de glazen wand stonden opgesteld onttrokken de rest van het vertrek aan het zicht. Van een blik uit het venster werd je al niet veel vrolijker. Het vele malen opgelapte, bolronde dak van kunstmuseum Kiasma zag er in de regen uit als een scheepswrak: zwart, haveloos, gestrand.

Het tafelblad voelde koel aan, maar onder mijn handpalm werd het al snel vochtig. Ik wierp een blik in de richting van Lassi's kamer, en vervolgens keek ik weer om me heen. Het vertrek was verlaten. Ik liet Johanna's laptop in mijn tas glijden.

Er lagen tientallen briefjes met notities op het bureau; op sommige stond alleen een telefoonnummer of een naam en contactgegevens, andere waren volgeschreven in Johanna's sierlijke, duidelijk leesbare handschrift.

Ik nam de briefjes een voor een door. Tussen de laatste stapel zat er een dat mijn aandacht trok: *G – Oost-West/Noord-Zuid – vgl. Tapiola, Lauttasaari, Kamppi, Kulosaari of Tuomarinkylä. Pakila, Kumpula, Kluuvi, Punavuori – data.*

G stond vast voor Genezer. Voor het overige betrof het wijken in Helsinki. Ik stopte het papiertje in mijn zak.

Vervolgens werkte ik de stapels papieren door. Ze bevatten grotendeels materiaal voor verschillende artikelen die Johanna had geschreven: over Russische kerncentrales waarvan werd beweerd dat ze buiten gebruik waren gesteld, het opdrogen van de belastinginkomsten van de staat en de rap afgenomen kwaliteit van het voedsel.

Eén stapel had in zijn geheel met de Genezer te maken. Er zaten ook printjes van e-mails tussen. Johanna had hier en daar aantekeningen gemaakt op de papieren, en op een deel ervan bedekte de handgeschreven tekst de oorspronkelijke mail bijna helemaal. Ik propte de hele stapel ongelezen in mijn tas, stond op en bleef naar de verlaten schrijftafel staan kijken. Die zag eruit als elke willekeurige werkplek, onpersoonlijk en onmogelijk te onderscheiden van miljoenen soortgelijk ogende bureaus. Toch hoopte ik dat hij me iets kon vertellen, mij kon onthullen wat er was gebeurd. Ik wacht-

te even, maar de tafel bleef zwijgen.

Een etmaal geleden nog had Johanna hier gezeten.

En ze zou er ook nu zitten als er niet iets was gebeurd.

Ik kon niet uitleggen waarom ik daar zo zeker van was. Dat was net zo moeilijk als uitleggen wat voor band Johanna en ik hadden. Ik wist dat ze me zou bellen als ze ook maar de geringste mogelijkheid daartoe had.

Ik wilde weer weglopen en zette al een stap achteruit, maar kon niet meteen mijn blik van Johanna's papieren losmaken, van haar handschrift, de kleine prulletjes op het bureaublad. Toen schoot me iets te binnen.

Ik liep terug naar Lassi Uutela's kamer. Hij zag me niet, en dus klopte ik op de deurpost. Die klonk kunststofachtig onder mijn knokkels. Het harde en holle geluid verraste me een beetje. Lassi's heen en weer vliegende vingers kwamen tot stilstand; hij liet zijn handen boven het toetsenbord hangen en wendde zijn hoofd naar mij. De ergernis in zijn roodomrande ogen was er in elk geval niet minder op geworden.

Ik vroeg wat de naam was van de fotograaf in wiens gezelschap Johanna zich bevond, ook al wist ik het antwoord eigenlijk al.

'Gromow,' gromde Lassi.

Die kende ik, uiteraard. Ik had hem zelfs al eens ontmoet. Lang, donker en knap. Volgens Johanna een behoorlijke womanizer en tamelijk geobsedeerd wat zijn werk betrof, en waarschijnlijk ook op andere vlakken. Johanna had veel waardering voor zijn vakmanschap en werkte graag met hem samen. Ze hadden heel wat tijd in elkaars gezelschap doorgebracht, in binnen- en buitenland. Als er iemand informatie over Johanna kon hebben, was hij het wel.

Ik vroeg Lassi of hij Gromow recentelijk had gezien. Hij begreep meteen wat ik bedoelde. Hij pakte zijn mobieltje, koos een nummer, wachtte even en gooide zijn telefoon toen weer op het bureau.

'Het door u gekozen nummer is momenteel niet bereikbaar?' vroeg ik, en ik wist het antwoord al.

Hij knikte even, schudde toen zijn hoofd, legde zijn armen op de leuning van zijn bureaustoel, drukte zijn achterhoofd tegen de neksteun en richtte zijn blik op het plafond, de ventilatiebuizen of de lucht.

'Deze kloterige kutwereld ook,' zei hij zachtjes.